

Sygn. akt: I C 2866/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2019 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Kopeczyńska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2019 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) (...) w G.

przeciwko P. C.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.112,80 zł (cztery tysiące sto dwanaście złotych 80/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 3 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.336,11 zł (jeden tysiąc trzysta trzydzieści sześć złotych 11/100) tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Sygn. akt I C 2866/18

UZASADNIENIE

wyroku

(...) (...) w G. wniósł o zasądzenie od P. C. kwoty 6.362,56 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki zaciągniętej przez pozwanego w dniu 6 grudnia 2017 r. w (...) sp. z o.o. w W.. W pozwie zaznaczono, że na dochodzoną kwotę składają się:

- 2.948,90 zł suma niespłaconego kapitału udzielonej pożyczki,
- 476,16 zł skapitalizowane odsetki umowne naliczone od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz dalsze odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy pożyczki do dnia sporządzenia pozwu,
- 2.937,50 zł suma opłaty przygotowawczej i opłaty administracyjnej, naliczonych zgodnie z warunkami umowy.

Pozwany złożył wyjaśnienia na rozprawie w dniu 13 lutego 2019 r. (k. 41 akt).

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 2).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 6 grudnia 2017 roku (...) Sp. z o.o. w W. (pożyczkodawca) zawarła z P. C. (pożyczkobiorcą) umowę pożyczki, na podstawie której udzieliła pozwanemu pożyczki w kwocie 3.000,00 zł na okres 48 miesięcy. Strony przewidziały, że pożyczka jest oprocentowana według stałej stopy procentowej 10 % rocznie, zatem odsetki umowne za cały okres trwania umowy wyniosą 652,35 zł oraz że z tytułu udzielenia i korzystania z pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany będzie do uiszczenia na rzecz dającego pożyczkę następujących opłat: prowizji przygotowawczej w wysokości 750,24 zł (48 x 15,63 zł) i prowizji administracyjnej w kwocie 2.249,76 zł (48 x 46,87 zł). Kwoty te zostały rozdzielone proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i miały być uiszczane częściowo przy każdej racie razem z odpowiednią częścią kapitału i odsetkami umownymi. Raty miały być uiszczane do 6 dnia każdego miesiąca kalendarzowego - po 138,60 zł, począwszy od stycznia 2018 r.

W umowie pożyczki przewidziano, że na wypadek opóźnienia w spłacie pożyczki pozwany zapłaci odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Według § 9 umowy zastrzeżono, że pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym m.in. w przypadku niezapłacenia w terminie dwóch pełnych rat pożyczki.

Dowody :

umowa pożyczki (k. 15-24 akt)

harmonogram rat (k. 25 akt)

Pismem z 9 kwietnia 2018 r. pożyczkodawca wezwał pozwanego do zapłaty zaległości w spłacie pożyczki kwocie 420,14 zł (trzy raty za okres od lutego do kwietnia 2018 r. wraz z odsetkami za opóźnienie) w terminie do 19 kwietnia 2018 r. pod rygorem wypowiedzenia umowy.

Pismem z dnia 7 maja 2018 roku pożyczkodawca wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z okresem wypowiedzenia 30 dni i wezwał pozwanego do spłaty zadłużenia w kwocie 562,50 zł.

Dowody :

ostateczne wezwanie do zapłaty (k. 11-12 akt)

wypowiedzenie umowy pożyczki (k. 13-14 akt)

Pismem z 22 czerwca 2018 r. powód zawiadomił pozwanego o umowie przelewu wierzytelności przysługującej (...) sp. z o.o. na podstawie umowy pożyczki z dnia 6 grudnia 2017 r.

Dowód :

zawiadomienie o przelewie wierzytelności (k. 9 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez powoda, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą

ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkodawca może żądać wynagrodzenia w formie odsetek **albo** prowizji za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

W ocenie Sądu nie budziła wątpliwości kwestia ponoszenia odpowiedzialności przez pozwanego z tytułu niewywiązania się z umowy pożyczki z dnia 6 grudnia 2017 roku, jak i zasadność wypowiedzenia umowy, albowiem w dniu sporządzenia wypowiedzenia pozwany posiadał zaległości w spłacie czterech rat. Na pełną akceptację zasługiwało żądanie powoda dotyczące zwrotu kapitału udzielonej i niezwróconej pożyczki, podobnie jak żądanie zapłaty odsetek umownych za korzystanie ze środków finansowych powódki przez czas określony w umowie (art. 720 § 1 k.c. i art. 359 § 1 k.c. oraz art. 509 § 1 k.c.).

Sąd nie zakwestionował prawa pożyczkodawcy do pobrania opłaty przygotowawczej, albowiem takie opłaty są standardowo pobierane za wykonanie czynności związanych z udzieleniem pożyczki.

Sąd zakwestionował natomiast prawo pożyczkodawcy do pobierania dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego nazwanego prowizją administracyjną w kwocie 2.249,76 zł. W umowie nie wyjaśniono, za co (jakie konkretnie czynności) została naliczona ta wygórowana opłata. Wskazać trzeba, że za rozpatrzenie wniosku o udzielenie pożyczki, przygotowanie umowy pożyczki i ocenę zdolności kredytowej pozwanego pożyczkodawca naliczył niemalą opłatę przygotowawczą, a za udostępnienie pozwanemu środków pieniężnych odsetki umowne w wysokości 652,35 zł. Brak było podstaw do pobierania podwójnego wynagrodzenia za to samo. Wynagrodzeniem pożyczkodawcy za udostępnienie pożyczkobiorcy środków pieniężnych są albo odsetki umowne albo wynagrodzenie prowizyjne. Nie można pobierać jednego i drugiego, gdyż wówczas pożyczkodawca otrzymałby dwa razy wynagrodzenie za to samo.

W wielu podobnych sprawach toczących się przed tut. Sądem z powództwa innych pożyczkodawców o zwrot pożyczki zakwestionowano praktykę pobierania na podstawie umów pożyczek dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w bardzo wysokich kwotach, żadanego często obok odsetek umownych za udostępnienie środków pieniężnych, doliczonych do każdej raty. Zapis o tej prowizji uznano za zmierzający do obejścia przepisów o ochronie praw konsumentów oraz o odsetkach maksymalnych (ukryta lichwa). Stwierdzono, że takie działanie nie zasługuje na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, dlatego jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.). Tak było m.in. w sprawach o następujących sygnaturach akt: I C 189/16, I C 2424/16, I C 285/17, I C 397/17, I C 398/17, I C 477/17, I C 501/17, I C 1100/17 i I C 1595/17.

Kwestią obciążania przez pożyczkodawców pożyczkobiorców zbyt wysokimi opłatami prowizyjnymi za udostępnienie na określony czas środków pieniężnych zajmował się też ostatnio Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawach VIII Ca 563/17 i (...), który w wyrokach z 28 sierpnia 2017 r. i 15 listopada 2017 r. podzielił stanowisko tut. Sądu o sprzeczności umów w zakresie wynagrodzenia prowizyjnego z dobrymi obyczajami, zasadami współzycia społecznego i przepisami regulującymi kwestie odsetek maksymalnych. Sąd Okręgowy, odwołując się do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie XVII AmC 5533/11 (Legalis nr 739471), stwierdził, że niezależnie od uregulowań ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, koszty te nie mogą stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy, powinny zatem być kształtowane w sposób zgodny z rzeczywistym kosztem dokonywanych czynności, w związku z którymi pozostają. W obu przywołanych sprawach Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził również, że omawiana opłata pozostaje oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez powódkę, w istocie nie stanowi więc „kosztu okołodsetkowego”, te bowiem powinny być związane – zgodnie z zasadą ekwiwalentności świadczeń – z określonymi kosztami poniesionymi przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki bądź usługami świadczonymi na rzecz pożyczkobiorcy. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oraz Sąd Okręgowy w Toruniu wyraziły w przywołanych sprawach także pogląd, że wynagrodzenie prowizyjne to ukryta forma odsetek od pożyczonego kapitału, co prowadzi do obejścia przepisów regulujących instytucje odsetek maksymalnych.

Uwagi te mają w pełni odniesienie do opłaty w kwocie 2.249,76 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 6 grudnia 2017 r. prowizją administracyjną.

Wskazać też należy, że w decyzji nr (...) z dnia 3 czerwca 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania pożyczkodawcy polegające na stosowaniu opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. W uzasadnieniu tej decyzji stwierdzono, że sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Identyczną decyzję wydał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. w dniu 30 grudnia 2015 r. w sprawie (...)61-12/13/SB w zakresie opłaty przygotowawczej. Zarzuty w niej zawarte wobec pożyczkodawcy można jednak odnieść również do opłaty w kwocie 2.249,76 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 6 grudnia 2017 r. prowizją administracyjną.

Ze względu na to, że opłata administracyjna w kwocie 2.249,76 zł została w ocenie Sądu naliczona za to samo, za co należały się pożyczkodawcy odsetki umowne od udzielonej pożyczki, a nadto nie określono w umowie żadnych kryteriów określenia tak wygórowanej opłaty i nie wykazano rzeczywistych kosztów za dokonanie czynności, za które miała być naliczona ta opłata, Sąd uznał, że brak jest podstaw do jej zasądzenia.

W konsekwencji Sąd uznał roszczenie powoda za uzasadnione jedynie w wysokości 4.112,80 zł (kwota żądna w pozwie pomniejszona o kwotę nienależnej opłaty administracyjnej).

Odsetki ustawowe za opóźnienie od niezwróconej kwoty kapitału pożyczki i prowizji przygotowawczej zasądzono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 § 1 k.c.

O kosztach procesu w punkcie 3. (trzecim) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Powód wygrał sprawę w 64,64 % (4.112,80 zł/6.362,56 zł), ponosząc koszty procesu w łącznej wysokości 2.067 zł z tytułu: opłaty sądowej od pozwu w kwocie 250 zł (k. 33 akt), opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł (k. 31 akt) i wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 1.800,00 zł (§ 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.). Finalnie należał się zatem powodowi od pozwanego zwrot kwoty 1.336,11 zł.